

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי ט' אייר תשפ"א | דף היומי בבלי: יומא י' | דף הכולל: יומא ח.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תקפ"ג עד תחילת סימן תקפ"ד.
מוסר: שם עולם - והנה התנא אמר' עד פרק י"ט.
קנין חכמה הלימוד השבועי: 'כללו של דבר ישוב אדם' עד שער התורה 'ועתה יש לי לכתוב'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

2130 | ???

הסיפור היומי

הוא התפלל בשברון לב, וביקש שיימצא בהקדם פתרון לבעיה הקשה והמוזרה, לפני שעסקיו יתמוטטו כליל

זהירות, 'עוקץ'!

הוא התפלל בשברון לב, וביקש שיימצא בהקדם פתרון לבעיה הקשה והמוזרה, לפני שעסקיו יתמוטטו כליל. את אשר אירע לאחר מכן הוא מספר בעצמו: באותו יום, לאחר שקיבלתי על עצמי את הקבלה, התקשרה לחנות אישה שלא הכרתי. היא ביקשה להיפגש איתי ועם אשתי, אך לא הסכימה לתת שום פרטים בטלפון. חששתי, שאולי מדובר במאפיה, בעולם תחתון. האישה הבחינה בהיסוס שלי, ונתנה לי סימן - "בחודש ניסן עבדה אצלך קופאית, ולא באה לקבל משכורת?" הבנתי, שמדובר בעניין אמיתי, וסיכמנו שאבוא יחד עם אשתי להיפגש - איתה בשעה 9:00 בבוקר, בחנות מסוימת ב 13 אבניו. הבאתי איתי שומרים, כי עדיין חששתי. בשעה 9:00 בדיוק נכנסה לחנות אישה חרדית, ופנתה אלינו. "העסקתי מנקה בבית שלי", היא אמרה, "ושמעתי אותה אומרת בטלפון, 'למה לא שיתפתם אותי ברווחים של החודש הזה? היינו

סיפור מוזר התרחש אצל יהודי יקר, בעל צרכנייה גדולה בפלטבוש. היו לו 10 קופאים ומנהל חשבונות, שעבדו עבורו בצרכנייה, וברוך ה' הייתה לו פרנסה ברווח. יום אחד קיבל לעבודה קופאית חדשה. הקופאית עבדה רק בחודש ניסן, ולאחר מכן לא הגיעה שוב לחנות, אבל גם לא הגיעה לקבל משכורת על החודש שעבדה. בעל הצרכנייה תמה על כך, אך לא עשה דבר. זמן מה לאחר מכן, צנחו רווחי החנות בפתאומיות. את החודש שלאחר מכן סיים בעל החנות בהפסדים, וכך גם את החודשים הבאים. במשך שמונה חודשים היו ההוצאות גדולות מההכנסות, והחנות צברה עוד ועוד גירעונות. היהודי לא הבין מה קורה. המכירות התנהלו כסדרן, ולא היו הוצאות מיוחדות, מהי אפוא הסיבה להפסדים הבלתי פוסקים? הוא חשש, שהוא עומד בפני פשיטת רגל, ושקל לסגור את הצרכנייה. מאחר שהיה אדם ירא שמים, פשפש במעשיו, והחליט לקבל על עצמו שלא לדבר בבית הכנסת, מתחילת התפילה ועד סופה.

והדליק נרות, אך לא מצא את האבדה, והיה שרוי בצער ובעוגמת נפש. בדיוק באותה עת דיברתי בישיבה על הזהירות מדיבור באמצע התפילה. סיפרתי כמה סיפורים על אנשים, שקיבלו על עצמם לא לדבר בתפילה, וראו מיד את הישועה, מאחר שאף - הקבלה עוזרת במקום. היהודי הזה חתם, שלא ידבר באמצע התפילה, וכ 10 דקות לאחר מכן, מצא את אבידתו!

אם אדם מדבר בתפילה - גם אם יעשה סגולות שונות ומשונות, ייתכן מאד שלא ייושע. ולמה? תפילה היא עת רצון. "רצון" - אותיות "צנור". אם יש סתימה בצנור, אי אפשר להעביר דרכו את השפע. כאשר יש סתימה בצנור, צריך להביא אינסטלאטור, לא גנן ולא חייט... אם מדברים בתפילה - יש סתימה בצנורות. לא יעזרו סגולות, מבלי לשחרר את הסתימה. כאשר הצנורות נפתחים, זורמים השפע והעזרה משמיים.

(קובץ דרישה וחקירה)

אמורים להתחלק, לא? זה נשמע חשוד, ולכן המשכתי להקשיב. התברר לי, שהם עשו איזשהו 'עוקץ' דרך המחשבים שבחנות שלך. הם גונבים מההכנסות שלך, בלי שתוכל לראות את הנתונים. התקשרתי מיד לטכנאי המחשבים שלי, והזמנו מומחה לאבטחת מחשבים, כדי לבטל מיידית את העוקץ ולמנוע גנבה נוספת. התברר, שהם גנבו יותר מ 300,000 - דולר. פיטרתי את כל הקופאים, ובהתחלה הבנים שלי עבדו ליד הקופות, עד שהשגתי קופאים חדשים, נאמנים וישרי דרך. מאז אני רואה ב"ה ברכה בפרנסה.

קיבל קבלה ונמצאה אבדתו

סיפר הרב גרינוואלד שליט"א: יהודי אחד איבד אבדה, שהייתה חשובה מאד עבורו. הפסדים כבדים נגרמו לו בעטייה של אותה אבדה. במשך שבועיים חיפש בקדחתנות, גם עשה הרבה סגולות

טעימה מגיליון לקראת שבת

**נכנסתי למורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מפיטסבורג
זצ"ל. הוא חיך ואמר לי שהוא מבטיח לי
שלא יהיה אפילו יהודי אחד שיקנה מחשב
או יתחבר לרשת בגלל השיעורים שלי...**

הצצה ראשונה לשיחה מיוחדת שתופיע בסיעתא דשמיא בגיליון 'לקראת שבת' עם הרה"ג רבי מאיר שפרכר, מגיד שיעור ב'דרשו' ומרביץ תורה לרבים

לא מתאים לי, אמרתי לו, אני אבוא לירושלים למסור דרשות והרצאות מול מצלמה? לא חושב. אני הסכמתי לשים מצלמה אצלי בשיעור באשדוד, שיעור שאני מוסר ממילא, אבל לא לבוא לירושלים בשביל דרשות והרצאות.

"זה היה די ברור שגם הוא מבין שנפלה כאן טעות ושאני לא אמשך עם זה, אבל הוא אמר לי: "אתה הרי מגיד שיעור ודרשן, אני ממילא יושב כאן ליד אולפן עם כל הציוד הנדרש, ויש לי זמן כי המגיד שיעור הבא צריך להגיע רק בעוד חצי שעה. אז מה אכפת לך? בוא שב מול המצלמה ותגיד איזו דרשה על מה שאתה רוצה. אף אחד לא מפסיד וכולם מרוויחים..."

"התיישבתי, הוא כיוון את המצלמה, הצמיד לי מיקרופון קטן ואני התחלתי לדבר, דרשתי ודיברתי, סיימתי, הוא עצר את הציילום והוריד ממני את המיקרופון, לחצתי את ידו לאות פרידה ממנו וגם מ'דרשו', ושבת לביתי.

"הסיפור הזה נשכח ממני לחלוטין, לא חשבתי על זה יותר, ואפילו לא טרחת לברר אם הדרשה הזאת התפרסמה או לא. אחרי שנה או שנה וחצי פתאום מתקשר אלי יהודי בשם ר' משה הרמן, מנהל מחלקת המדיה ב'דרשו', ואמר לי שאני מוזמן למשרד הראשי של 'דרשו' ברח' הקבלן 45 בירושלים, לפגישה עם המנכ"ל..."

יעקב א. לוסטיגמן

אחד הבולטים מבין מגידי השיעורים ב'דף היומי' בכלל ברחבי העולם הוא הרה"ג רבי מאיר שפרכר, מגיד שיעור ב'דרשו' ששיעוריו זוכים לאלפי צפיות והאזנות מדי יום.

למעשה החל הרב שפרכר למסור שיעורים ב'דרשו' מספר שנים אחרי שכבר מסר שיעורי 'דף היומי' בבית כנסת באשדוד, ולאחר שעוד קודם לכן היה מקליט את שיעורי 'עמוד היומי' של ק"ק דחסידי פיטסבורג.

"ביום מן הימים אמרו לי שבארגון 'דרשו' פותחים יחד עם 'קול הלשון' קורס מזורז שבו מכשירים מגידי שיעורים למסור שיעורים ודרשות מול המצלמה, ולאחר מכן יצלמו שיעורים שלהם ויפרסמו בפלטפורמות הפרסום של 'דרשו' ו'אחינו', וכמובן גם ב'קול הלשון', מספר הרב שפרכר.

"חשבתי שהכוונה היא להציב מצלמה בשיעור שאני ממילא מוסר. בעידודו של אבי מורי הג"ר יעקב צבי שפרכר שליט"א מחשובי בוגרי כולל ש"ס ומרבני מכון ראש פינה החלטתי לנסות, מה יכול להיות?

"הגעתי לירושלים, נכנסתי לכתובת שאליה הוזמנתי, ישב שם הנציג של 'דרשו', ר' יעקב קרישבסקי קראו לו. הוא התחיל להסביר לי במה מדובר ואני קמתי ממקומי ורציתי לצאת. זה

אחד שיקנה מחשב או יתחבר לרשת בגלל השיעורים שלי...
"וכך הוקם עבורי אולפן ש 'דרשו' באשדוד. באותו בית כנסת
שבו מסרתי את השיעורים עוד קודם לכן, הוקצה עבורי חדר
מיוחד, שם הוצב מסך ירוק גדול, שמו לי כסא וחצובה על מצלמה,
לימדו אותי להפעיל את הציוד ולשמור את ההקלטה בכל פעם,
ומאז אני מכין שיעור, נכנס לחדר הזה ננעל בתוכו לשעה או
שעתיים, מוסר שיעור או שניים וחוזר לבית המדרש או לביתי. וכך
השיעורים האלו הולכים ומתפרסמים בכל פלטפורמות הפרסום
האמורות".

"ההרגשה היא של: "קטונתי מכל החסדים", ההצלחה היא
הרבה יותר גדולה מהאדם עצמו. כי הרי כל בר דעת מבין שלהרביץ
תורה לאלפים ורבבות זוהי זכות נדירה, אלא מה, הקב"ה רצה
להרבות תורה בדור ונתן בלב מייסדי 'דרשו' להקים מערך כזה
ענק של זיכוי הרבים, ואלו בחרו בי להיות בין מגידי השיעורים
שלהם, יחד עם מגידי השיעורים האחרים שכל אחד ואחד מהם
הוא מגיד שיעור נפלא בזכות עצמו, וכך זכיתי שהתגלגלה אלי
הזכות הזאת..."

"הגעתי לפגישה בהתרגשות גדולה. ארגון 'דרשו' הוא ארגון
ידוע ומפורסם, בטח המנכ"ל אדם מאוד עסוק ומאוד סמכותי.
אבל התקבלתי בחום, אווירה מאוד נחמדה ומזמינה, ממש
הרגשתי בבית.
"המנכ"ל אומר לי שהוא צפה בשיעור שמסרתי אז באולפני
'דרשו' והחליט להציע לי למסור שיעור קבוע בדף היומי, 30
שיעורים בחודש.

"באותה פגישה עם מנכ"ל 'דרשו', קיבלתי בתוך שעה אחת
בלבד ארגז כלים מושלם עם עצות זהב איך להגיש שיעור מול
המצלמה בצורה מושלמת, והעצות הללו מלוות אותי לאורך כל
הדרך איני זו בלעדיהן אפילו פסיעה אחת, כמובן עם סייעתא
דשמיא גדולה. אני חושב שזהו סוד ההצלחה של השיעורים הללו.
"בהמשך נכנסתי אל הקודש פנימה אצל כ"ק מורי ורבי
האדמו"ר מפייטסבורג זצ"ל. הוא מאוד שמח ומאוד תמך ברעיון.
אני קצת חששת, הרי מדובר בשיעורים שאותם יראו אנשים דרך
המחשב, וזה הרי לא כל כך מקובל אצלנו כל הנושא הזה, אבל
הרבי זצ"ל חייך ואמר לי שהוא מבטיח לי שלא יהיה אפילו יהודי

פרשת השבוע

איזה מעשה נורא התגלה מתוך מודעה תמימה בלוח המודעות ברחוב ז'בוטינסקי בגבול בני ברק?

הגורלות של מרן שר התורה שליט"א

השלמות של בן אנוש:

מסופר על בחור חרדי שהלך ברחוב ז'בוטינסקי המחבר בין
בני ברק לרמת גן, באחד מלוחות המודעות הוא ראה מודעה על
בחור צעיר שחלה במחלה הנוראה והוא זקוק בדחיפות להשתלת
מוח עצם.. "ומי שמוכן יהיה לתרום יבוא על שכרו מן השמיים"
הבחור התרגש והלך לקופת החולים כדי לבצע את הבדיקות.
לאחר כמה ימים התקשרו להודיע לו שהוא נמצא מתאים,
ניגש הבחור החרדי אל הרופא המטפל וביקש לפגוש את הבחור
שהוא אמור לתרום לו מוח עצם, כשנפגשו הוא ראה מולו בחור
חילוני והתפתחה ביניהם שיחה ארוכה של כמה שעות, על
המחלה, על הדת וכמובן על החיים - שיחה בה הם נקשרו אחד
לשני בלב ובנפש.

חזר הבחור החרדי לביתו וסיפר לאביו על הפגישה המרגשת
שהיתה לו. האבא הקשיב לכל מילה ושאל מי הבחור ומאיזו
משפחה הוא. ברגע שהבן אמר מי הבחור ומי אביו, זעק אביו
זעקה גדולה ואמר: "מי, הוא ?? אני אוסר עלייך לתרום לו. על
גופתי המתה אתה תתרום לו!"
הבן נבהל מאוד מתגובת אביו "אבל אבא...! זה פיקוח נפש!!"

הרב בנימין גולד

"בצדק תשפט עמיתך" (ויקרא י"ט, ט"ו)

אחת מהמצוות החשובות המקיימות את העולם, ובלעדיה
איש את רעהו חיים בלעו, היא המצוה של לדון כל אדם לכף
זכות, והיא מצות עשה המפורשת בתורה בפסוק "בצדק תשפטו
עמיתך" ופירש רש"י, הוי דן את כל האדם לכף זכות.
כמה כעסים, כמה הקפדות, כמה מריריות יחסכו אנשים
מעצמם, אם יחליטו לקיים מצוה יקרה זו, וכשיתרגלו לכך הרי
העולם יראה יותר טוב יותר נעים, החיים יהפכו לרגועים יותר.
מעשים וסיפורים רבים סופרו שבהם רואים כי הדברים שנראו
הכי גרועים, האנשים שהיו נראים הכי אשמים או רשעים, בסוף
התברר כי בהסתכלות קצת שונה והכל התהפך משיא הרוע
לפסגת הצדקות.

סיפור נורא שהתרחש שנים לאחר השואה הנוראה, ממחיש
לנו, כי גם דבר שנראה בטוח ללא ספק, כדבר הרע ביותר האשם
הנורא ביותר, בסוף התברר כי אותו מעשה התגלה כפסגת

עד שהגיע לתקרה. כשדפק בחוזקה על התקרה, נפלו כמה עצים והבן שלי צנח מהתקרה, הוא תפס את בני בחוזקה, עיקם את ידו, הוציא אותו החוצה, סגר את הדלת ושתי יריות נשמעו באוויר.. שתי יריות שפילחו את לבי לנצח.. ועכשיו תאמר לי כבוד הרב, איך אוכל לסלוח?.. בני לא יציל את בנו!!"

הרב, שהיה מוצף בדמעות, פנה אל האיש ואמר: "אני מבין ללבך, אבל מה הבן שלו אשם? אולי יש משהו שמסתתר פה ואנחנו לא מודעים אליו? הרי נסתרות הן דרכי הקל.. וחוץ מזה יש לנו אפשרות לעשות פה קידוש ה' גדול, בוא נלך ונדבר איתו. לאחר שעות רבות של שכנועים מצד הרב, הסכים האב. הם הגיעו לפתח ביתו של האיש וכשנפגשו עיניהם, האב הנרגש כמעט והתמוטט. אבל אז פתח האיש את פיו ואמר: "אתה כועס עליי שנים רבות וכל החיים חיכיתי לרגע שאראה אותך כדי שתדע את האמת ומשמים זימנו לנו את הרגע הזה עכשיו.

הגרמנים רצו להרוג את כל הגברים בחדר שלכם, כי הם ידעו שיש שם ילד קטן שגונב להם. אני רציתי להפחית את הנזק ואמרתי להם שאלך ואהרוג רק את הילד בכדי להציל אתכם. כשהוצאתי אותו החוצה, לא הייתי מסוגל להרוג אותו, אבל השומרים היו לידי, לכן יריתי שתי יריות והרגתי את שני השומרים. משם הברחתי את הילד למנזר שהיה בקרבת מקום.

הגרמנים שידעו שבגדתי בהם, לא יכלו להרוג אותי כי הם היו זקוקים למידע שלי בבניית פצצות ולכן הם פגעו בגופי באופן כזה שלא אוכל להוליד ילדים לעולם. כשנגמרה המלחמה, ידעתי שאין לי סיכוי להביא ילדים לעולם, ולכן הלכתי למנזר וביקשתי את הילד שהשארתי שם. הם החזירו לי אותו, ואני גידלתי אותו כל השנים בחום ואהבה, והילד הזה, שזקוק להשתלת מוח עצם - - - הוא בעצם הילד שלך" !!!

המסר הגדול של הסיפור הוא: לא כל מה שרואים בחיים באמת מבינים, וחייבים לדון לכף זכות, ככתוב: "הוי דן כל אדם לכף זכות".

והאבא המשיך בשלו: "אתה לא תתרום לו!!" הבן לא הבין מה קרה לאביו, הוא ניגש וסיפר את זה לרב מקובל גדול שהגיע באופן מיידי לביתם, ניסה לדבר אל ליבו של האב ולשאול למה הוא מתנגד.

אמר האבא לרב: "אני מכבד מאוד את כבוד הרב.. ובוודאי שלא אגרש אותך מביתי, אבל אם תמשיך לנסות ולשכנע אותי, אני אצא מהבית".

אמר לו הרב: "הרי כל המציל נפש אחת מישראל כאילו הציל עולם ומלואו" האב נשאר קר וקפוא ולאחר כמה דקות, לעיני כל ההמומים, פתח האב את דלת הבית ויצא.

הרב היה בהלם, פנה לבן ואמר: "יש פה סוד גדול שאני חייב לדעת אותו".

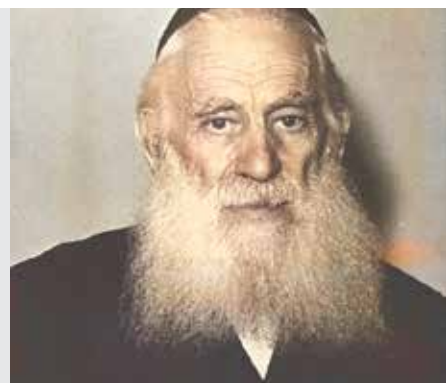
ענה הבן ואמר: "אבא אדם סגור, אבל כשהוא שותה יין, ליבו נפתח. בליל הסדר מצוה לשתות כמה כוסות של יין, אם כבוד הרב יוכל בבקשה להגיע אלינו בסוף ליל הסדר, אולי נוכל לדבר אל ליבו".

ואכן כך היה, הרב הגיע לביתם בסיום ליל הסדר, האב שכבר היה מבושם מהיין פנה אל הרב ואמר: "כבוד הרב, אני מתנצל על התנהגותי באותו יום, אספר לך את הסיפור שעומד מאחורי הסיפור שלי שבני יתרום לבנו מוח עצם ואין לי ספק שכבוד הרב יסכים איתי". הקשיב הרב לכל מילה והאיש החל לספר:

"אני ניצול שואה. בגטו היינו כמה גברים בתוך חדר אחד קטן, עובדים קשה ולא מקבלים אוכל, הבן שלי הקטן היה אתנו, אבל הגרמנים לא ידעו על קיומו כי היינו מחביאים אותו בתקרת העץ של החדר. בלילה היינו מוציאים אותו והוא היה גונב לגרמנים אוכל ומביא לנו. אותו אדם שאנחנו מדברים עליו, שאתם רוצים ומתחננים שנתרום לבנו מוח עצם היה מומחה לבניית פצצות. הוא היה עובד בשביל הנאצים ובונה להם פצצות. לכן הוא היה מכובד מאוד, היה מסתובב בגטו בגאווה עם שני שומרי ראש. יום אחד הוא נכנס לחדר שלנו עם מקל בידו והחל לדפוק על הקירות

יהלומים מגדולי ישראל

ברגע שהכניסו לו את המזרק, מרן הרב מפונוביז' החל כולו רועד וצעק: "דם של גוי לא יכול להכנס לגוף שלי! דם של יהודי לא יכול לשלוט עלי!". ובאמת, באופן פלאי, לא זרם הדם לגופו של מרן הרב, ורשמו זאת בתיקו, שהאיש הזה צריך רק דם של יהודי!

מאוצר זכרונותיו של הרה"ג ר' יעקב (ג'ק) לויסון הי"ד

מקום ללון, אלא בכדי לפגוש לשיחה את איש אמונם וסודם של גדו"י בשבעים השנים האחרונות. הרה"ג ר' יעקב (ג'ק) לויסון שליט"א, נעתר לבקשת מוסף 'שבת קודש', לחלוק דברים שראה ושמע אצל מרנן ורבנן, ובפרט אצל מרן הפונוביז'ר רב זצוק"ל, שהיה בקשר צמוד איתו עד ליום פטירתו ממש.

"כִּי נֶפֶשׁ כָּל בֶּשָׂר דָּמוֹ בְּנֶפֶשׁוֹ" (ויקרא י"ז, י"ד)

הכל יודעים על האכסניה המופלאה בבית החדד המפורסם בלונדון, שם התארחו כביתם ממש כל גדולי ראשי הישיבות, וכל מי שנקלע לבירת בריטניה וחיפש מלון אורחים. הפעם נקשתי על דלת משפ' לויסון (כיום בירושלים), לא בכדי לבקש

שיהיה לו כסף לקנות הערינג לכבד בו את תלמידי החכמים, ושום דבר לא מנע בעדו מלסייע לתלמידי החכמים בכלל ולרב בפרט. רבים רואים ממרן הרב "רב אמרן" בגיוס כספים, אך הרב לויסון מפתיע ומספר שלמרן גאב"ד פונוביז' היה קושי גדול מאוד לבקש תרומות מאנשים, עד שלפני שנקש על פתחי נדיבים היה מתפלל שהם לא יהיו בבית, מרוב אי הנעימות שהרגיש לבקש כסף עבור הישיבה. וכאשר תרמו לו, מרן הרב היה מקבל במאור פנים כל סכום שניתן, והיה מכיר טובה בחיך מכל הלב, וכותב קבלה אפילו על דולר בודד.

האם מרן הרב התבטא פעם מה סוד ההצלחה שלו בבניית ישיבת פונוביז', ובשיקום עולם התורה לאחר השואה?

מרן הרב אמר בדרשה, שחושב שההצלחה שלו בישיבה היא בזכות שאף פעם לא נהנה מהישיבה ברמה האישית. "ואם תגידו" - המשיך מרן הרב - "ששתייתי עם גביר קפה ותה של הישיבה וכך נהנית, על כן אני נותן לישיבה קרקע פרטית שבמקום פלוני וזה יהיה תשלום עבור הנאתי מכספי הישיבה". נורא.

מרחיב הר' לויסון: לרב היתה שקיפות מלאה על כל לירה ודולר או שטרלינג שנכנסו לקופה ויצאו ממנה. כל פעם שהיה חוזר ממגביות בחו"ל היה מוציא מהכיס פתקים עליהם רשם כל הוצאה והכנסה, להיכן הלך כל שקל, ומעתיקם בצורה מסודרת. ר' אברהם צבי ליכטמן סיפר, שמרן הרב היה נכנס למשרד הישיבה, ניגש לאנשי המשרד ומוסר להם דו"ח על כל הוצאותיו והכנסותיו בחו"ל, כאילו חייב למסור להם פירוט. ועוד יותר מפעים, כל תורם שביקש לראות 'לאיפה הולך הכסף', מרן הרב היה מוציא רשימות או קבלות ומראה לו לאיזו מטרה יועדו הכספים.

מעשה מבהיל המעיד כמה נזהר מרן הרב בכספי צדקה, מספר הר' לויסון: כששהה עם מרן הרב באחד ממסעותיו בלוס אנג'לס, חלה מרן הרב ונטה למות. פנה אליו רבי יעקב ושאלו האם להזעיק למיטתו את אשתו ובנו, כדי שיפריד מהם טרם מותו. ענה לו מרן הרב: אינני צריך לעניין זה לא את אשתי ולא את בני, יש לי מחר דין תורה בבי"ד של מעלה, ועל כן אני זקוק לג' אנשים מסוימים (שהכירו את מרן הרב עוד מימות רבנותו בפוניביז'), כדי להכין את עצמי לדין תורה, לעבור איתם על כל פועלי ברבנות פוניביז', אם נהגתי כראוי בענייני ממונות ולא נשארתי חייב כלום לאיש, כדי שאוכל לשוב בתשובה אם נהגתי שלא כראוי.

באחת הפעמים ששהה מרן הרב באנגליה לטובת הישיבה, נעשו מאמצים גדולים שיפגוש גביר אדיר, ואכן ההשתדלות הועילה ונקבעה פגישה ל-1:30 בצהריים. בשעה היעודה הגיעו מרן הרב ומלווי למשרדו של הגביר. כשנכנסו, התנצלה המזכירה שיש עיכוב קל בלו"ז אבל מיד הגביר יתפנה לקבל אותם. לאחר כחצי שעה של המתנה יצא הגביר, וסיפר כי יש לו עניין דחוף שלא סובל דיחוי ועדיין אינו יכול לקבלם, אבל מבקש שימתינו ומבטיח שהמתנה תשתלם להם. מרן הרב ומלווי נשארו והמתינו. לאחר זמן שוב יצא והתנצל שמעכב את מרן הרב, אבל

מיד בכניסתי פונה אלי אשת חבר הרבנית לויסון שתחי ואומרת: "מרן הרב מפוניביז' ובעלי זה כמו אב ובן", ומסמנת באצבעותיה איך היו בקשר צמוד כל השנים, ובאמת מרן הרב מפוניביז' קרא לו "מיין קינד" - "ילדי", כמו שיסופר בהמשך.

בראשית דבריי אני שואל את הרב לויסון, איך נוצר הקשר המיוחד עם מרן הרב מפוניביז'. הוא מספר שבבחרותו, לאחר שסיים את לימודיו בישיבתו של הגאון רבי משה שניידער זצוק"ל, היה לו רכב ממקום עבודתו, ובאהבתו את התורה ואת תלמידי החכמים, כאשר הגיעו ראשי הישיבות וגדולי ישראל לאנגליה, פנה אליהם והציע שבשהותם הוא יהיה להם לנהג ויסייע להם.

בפעם הראשונה כשמרן הגר"א קוטלר זצוק"ל היה אמור להגיע ללונדון, היה אמור להגיע גם אחד מחשובי האדמו"רים. כל לונדון רעשה מבואו של האדמו"ר, ולהגעתו של מרן הגאון רבי אהרן לא היה שום אזכור.

הרב לויסון חשש שיש כאן חוסר בכבוד התורה וחילול השם, על כן ארגן מספר אנשים שיצאו לשדה התעופה לקבל את פני מרן הגר"א קוטלר זצוק"ל. משהגיעו לבית האכסניה התעניין הרב לויסון: מי הנהג של הראש-ישיבה בשהותו באנגליה, ולא היתה תשובה. מיד הציע שהוא יהיה נהג, וזכה להיות משמשו ונהגו של מרנא רבי אהרן. בפעם הבאה כשמרן הגר"א קוטלר זצוק"ל הגיע ללונדון, הוא כבר היה מוכר, הרבה אנשים יצאו לקבל את פניו וחלקם אף רצו לזכות להיות הנהגים שלו. מרן הגר"א סירב ללא הסבר, עד שראה את 'ר' ג'קי' (כך כינוהו בידידות וחיבה) לויסון, ואז אמר: "דאר איז מיין מנהיג" - הוא הנהג שלי, והראה לו חיבה יתרה כל שהותו בלונדון.

בלונדון התגורר באותם הימים יהודי בשם ג'ק רוס, שהכיר את מרן הרב מפוניביז', ושמרן הרב הגיע ללונדון בפעם הראשונה הוא קישר בין הרב ג'קי לויסון למרן הרב מפוניביז' זצוק"ל. וכך, כבר בגיל 18 היה לנהגו של הרב ברכבו בעת מסעותיו לנגידי אנגליה. חשוב לציין שמדובר בימים שלא הכירו בלונדון את מרן הרב מפוניביז', ורבים לא היו מודעים לזכותם וחובתם להחזיק תורה. ר' יעקב לויסון הסתובב עם הרב מבית לבית, ולעיתים אף חטפו ביזיונות מאנשים. לשם תיאור המצב בשנים ההם מספר הרב לויסון את שסיפר לו מרן הרב, כי בשנים הראשונות שהיה מגיע לארה"ב לאיסוף כספים לישיבה, יהודי המקום היו כל כך מנותקים מהמודעות להחזקת התורה, ואף לא הכירו את גדולי ראשי הישיבות - וכדי שדבר הגעתו יתפרסם, היה מרן הרב תולה בעצמו מודעות ש"מרן הרב מפוניביז' הגיע".

באותו יום שנפגש ר' ג'קי עם מרן הרב לראשונה, הוא נקשר אליו בעבותות אהבה. כשמרן הרב היה מגיע לאירופה ואף לארה"ב, היה ר' ג'קי מתפנה מכל עסקיו ועבודתו, ולפעמים גם למספר שבועות, והולך עם מרן הרב למען הישיבה. כל זאת בימים שהרב לויסון לא היה בעל אמצעים כלכליים אלא להיפך, ואעפ"כ ביטל ימים רבים מעבודתו כדי לסייע לרב ולשמשו. כך היה כשהגיעו תלמידי חכמים לביתו, היה בוכה בתפילת שמו"ע

תוכל לפתוח שוב את הישיבה. אבל", הורה הרב, "בנתיים אל תסגור כלום", ומיד ארגן שהתרומות שהשיג בביקורו זה בארה"ב עבור ישיבת פוניבז', יעברו ללייקווד, ואף כל התרומות שעמל עליהן עד היום עבור פוניבז' - למשך שנה מאותו הזמן, יהיו עבור ישיבת לייקווד. כך הציל את ישיבת לייקווד, ונתן כוח לרבי שניאור להתחיל כראש ישיבה ללא עול החובות. מקורבי מרן הרב תמהו: הרי אנשים תרמו לך ואתה בעל חוב עבור פוניבז', איך אתה נותן את כספך לאחרים? ענה מרן הרב: "תורה שלי או תורה של רבי אהרון, מה זה משנה - הכל תורה אחת היא".

מלחמת ששת הימים

כשפרצה מלחמת תשכ"ז שהה מרן הרב בשוויץ. כשהתפרסמו ניסי הקב"ה במלחמה, הרים מרן הרב טלפון לרבי ג'קי לויסון, וביקש לדבר איתו ביישוב הדעת וביקש שיבוא אליו. רבי יעקב נסע לשוויץ ומרן הרב שאל אותו: "היות ועקב המלחמה יש התערורות רוחנית בעם ישראל, אפשר לנצל את המצב לטובת עולם התורה. על כן אני מסתפק האם לאסוף כסף עבור כל עולם הישיבות, או להמשיך עבור פוניבז'?" - וביקש מהרב לויסון שיכריע... ענה לו רבי יעקב: "יש למרן הרב חובות גדולים עבור החזקת הישיבה, ומרן הרב אף בעל חוב לאנשים (מרן הרב היה ממש על סף פשיטת רגל...), על כן אי אפשר לוותר על איסוף להחזרת החובות של הישיבה", ומרן הרב קיבל עליו את דעתו. "אולם", אומר הרב לויסון, "אני מתחרט על התשובה שנתתי למרן הרב, כי אם מרן הרב היה עוזב את האיסוף עבור פוניבז' ואוסף לכל העולם התורה, היה קידוש ש"ש גדול מאד והפסדנו קידוש שם שמים..."

בתקופת המלחמה, בחורי חו"ל ברחו מהארץ מפחד המלחמה, והרב לויסון שאל את מרן הרב האם אין בזה חילול ה'? ענה מרן הרב: "אני הוריתי לבני להישאר בישיבה במלחמה ולא לברוח, ושם נהרג. על כן אני לא עונה בזה".

המגיד הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, היה רגיל לספר מעשה פלאי המעיד על עוצם קדושתו של מרן הרב, אך המספר כאן, הר' לויסון, היה עד ראיה למעשה: כששהה עם מרן הרב בבית החולים 'סיני' שבארה"ב, והיו צריכים לתת למרן הרב מנות דם, קרא מרן הרב לרופא ושאל האם יתנו לו דם של יהודי. הרופא היה בהלם מוחלט, והתפלא לפשר הבקשה הזו! האם יש הבדל בין דם של יהודי ללא יהודי?! שלח אותו מרן הרב לבדוק בתיק החולה, והרופא חזר נפעם וסיפר שבתיק האישי מופיע שלפני עשרים שנה הרב היה זקוק לתרומת דם, ומרן הרב שאל האם זה דם יהודי. הרופאים דחו אותו בטיעון שכל הדם כאן הוא של יהודים, ולא התייחסו לבקשתו. ברגע שהכניסו לו את המזרק, מרן הרב החל כולו רועד וצעק: "דם של גוי לא יכול להיכנס לגוף שלי! דם לא של יהודי לא יכול לשלוט עלי!". ובאמת, באופן פלאי, לא זרם הדם לגופו של מרן הרב, ורשמו זאת בתיקו, שהאיש הזה צריך רק דם של יהודי!

הבטיח שכבר הוא מתפנה לקבלם, והדבר חזר על עצמו כמה פעמים. לאחר יותר משעתיים של המתנה, ברבע ל-4, אמר הרב למלווי: "חוזרים הביתה". המלוויים התפלאו מאד, אחרי שהמתנו כ"כ הרבה זמן, נלך בידיים ריקות? אבל מרן הרב לא ויתר והם עזבו את משרדו של הגביר.

בדרכם חזרה שאל אותו הרב לויסון: "למדנו רבינו מה הפשט?". ענה מרן הרב זצוק"ל: "ר' יעקב (לויסון), אמרת לי פעם שיש לך קביעות בלימוד עם חברותא בשעה 4:30 לכן אנחנו חוזרים, כדי שלא תפסיד את החברותא. המטרה שלנו לבנות תורה, אי אפשר לבנות תורה ע"י ביטול תורה. לא מבטלים תורה אפילו של יחיד בשביל כסף ללימוד תורה של בחורים..."

מעשה שנכנס לרב גביר עם תרומה מאד מכובדת. שאלו מרן הרב: "מה שמך?" (מרן הרב היה רושם את שמות התורמים עבור ספר הנציבים) והגביר השיב. המשיך מרן הרב לשאול: "ומה שם אשתך?", והגביר התחמק. אבל מרן הרב לא הרפה והמשיך לשאול, עד שהגביר עונה בבושה שאשתו לא יהודייה. מיד לקח הרב את הכסף, מסר לר' יעקב לויסון ואמר: "תחזיר לו את הכסף", ולא רצה אפילו להסתכל על הגביר.

ושוב, מעשה בגביר שהגיע למרן הרב ורצה לתרום עבור הישיבה, אך למרבה הפלא מרן הרב ניסה להניא אותו מהמעשה, והציע לו במקום זאת לתרום לבית חולים או לארגוני צדקה שונים. כשיצא שאל ר' יעקב, מדוע מרן הרב מסרב לקחת ממנו תרומה לישיבה? ענה מרן הרב: אני חושש שהאיש משחק בקובייה ומהמר, עם כסף כזה לא בונים ישיבה.

היה פעם שאיזה ת"ח ועסקן גדול באנגליה, הצטרף למרן הרב באיסוף הכספים, וישבו עם איזה גביר שהתחייב על סכום מסוים. אותו ת"ח הלחיץ את הגביר להוסיף ולהגדיל את תרומתו, אולם מרן הרב הקפיד על כך, ומאז לא הסכים ללכת איתו לטובת הישיבה, כיון שאין לדחוק באדם לתת יותר ממה שמעוניין לתת!

"לא רק את עולם התורה דידיה בארץ ישראל בנה", אומר רבי ג'קי, "אלא את עולם התורה בכלל". כשנפטר מקים עולם התורה בארה"ב, מרן הגר"א קוטלר, שהה מרן הרב בארה"ב לצורך גיוס כספים לישיבה, ובלייקווד התעוררה השאלה מי ימלא את מקומו בראשות הישיבה. בהלווייה כיבדו את מרן הרב להספיד, ועקב היותו כהן הספיד מרן הרב מחוץ לבית המדרש, ובלי שאף אחד ביקש ממנו או דיבר איתו, פתח ואמר: "מזל טוב! רבי שניאור ימלא את מקום אביו בראשות הישיבה", והדבר התקבל כפסק בפועל בישיבת לייקווד.

לאחר ההלווייה, ניגש רבי שניאור למרן הרב ואמר לו: "אינני מסוגל לשאת עליי עול כזה, גם להחזיק את הישיבה וגם את הכולל, אני חייב לסגור אחד מהם, מה עדיף, להשאיר את הישיבה ולסגור את הכולל או להיפך?". ענה לו מרן הרב: "אם תסגור את הכולל כולו ייסגר. תסגור את הישיבה ותשאיר את הכולל, ותמיד

איפה הוא נמצא וכדו', אלא התחיל לברך מעומק הלב את הרב לויסון על מסירותו, ובירכו שבנו יהיה גדול בתורה.

מספר הר' לויסון מעשה שיש בו אקטואליה ולימוד לדורות: פעם מרן הרב הלך לחתונה יחד עם מקורביו - הרב לויסון ור' אברהם ליכטמן, ומרן הרב יצא מהחתונה מאד מחויך, שלא כדרכו. סיפר להם מרן הרב, שבחתונה ניגש אליו ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון, ואמר לו באדיש: "כבוד הרב, הגיע הזמן לקחת את בחורי הישיבות לצבא". ענה לו הרב: "דוד בן גוריון, אתה ששמך רשום על כתלי הישיבות באותיות של זהב, רק בגלל ששחררת את בחורי הישיבות מהצבא - את זה אתה רוצה להוריד...?". המשיך מרן הרב וסיפר, שכעבור כמה דקות חזר אליו בן גוריון ואמר לו: "נחשוב על זה"... והיה מרן הרב מאד מאושר, שבכמה מילים הצליח לסדר שבחורי הישיבות יוכלו להמשיך ללמוד ללא הפרעה...

(מתוך מוסף שבת קודש 'יתד' פרשת תז"מ תשע"ח)

עוד מעשה שהרב לויסון היה נוכח בו; כשמרן הרב עבר ניתוח בשיקגו, הגיע לבית חולים יהודי לא מוכר בשם 'איזנשטט' לבקר את מרן הרב. אמר היהודי לרב לויסון: "אתה יודע למה אני כאן- כי הייתי נוכח אצל מרן הגר"ע כשהודיעו לו שוילנא חזרה להיות חלק מליטא. מה הייתה תגובתו הראשונה של מרן הגר"ע: 'ברוך ה', עכשיו אוכל לפגוש את מרן הרב מפוניבז'". באותם רגעים ראיתי איך גדול הדור מחזיק ממרן הרב מפוניבז', ואני צריך להיות על ידו בניתוח"...

באנגליה היה הרב כ-30 שעות ללא הכרה. כל אותן שעות הרב לויסון לא זז ממיטתו, והד"ר ביקש שכל חצי שעה יכניס מים לזונדה של מרן הרב. הרב לויסון ניגש להכניס את המים, ולתדהמתו, כשהוא מחוסר הכרה לחלוטין, מרן הרב לא נתן לו להכניס, ומסמן ליטול לו את הידיים. רק לאחר שנטל את ידי מרן הרב, היה ניתן להכניס לו מים. מיד כשהתעורר מרן הרב לא שאל

החפצים בחיים - הפץ חיים יומי

כל אחד והאמת שלו...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר הפץ חיים

שהוא נאמן עליך, אבל כל זאת רק כלפי עצמך באופן אישי ופרטי. יכול אתה להחשיב את הדברים כאמת, ובתנאי שלא יהיה זה על חשבוננו של השני שעליו סופרו הדברים. הוא הרי אינו מחויב לאמת שלך, ובבית דין בוודאי לא תוכל להוציא ממנו מחמת תחושת האמת שבלבך.

בביאורים ומוספים מציינים מדברי ה'פץ חיים' לעיל, שבאופן שמותר לשומע להאמין, ומדובר בשמועה שאם היא אמת מותר לו לשנוא את הנידון מחמתה - אזי אמנם מותר לו לשנוא בלבו את הנידון, אך לצערו ולבזותו בפועל אסור; ועל כך כתב הגר"י הוטנר, שזאת רק באופן שהשנאה שבלבו אינה גורמת צער לחברו [וכגון שהוא אינו חש בה]. אולם אם היא גורמת לו צער - שוב חוזר כאן הכלל של 'לאו כל כמיניה', דהיינו: אין לך זכות לגרום לשני צער מחמת שאתה בוחר להאמין למה שסופר לך עליו.

הסעיפים הנלמדים היום (הלכות רכילות כלל ו' סעיפים ה-ו-ז) עוסקים באופן שבו מותר לקבל רכילות ולהאמין לה: כאשר יש בדברים תועלת לשומע, והמספר נאמן עליו כבי תרי, דהיינו כשני עדים. ה'פץ חיים' מאריך בפרטי ההיתר, אולם מסקנת דבריו הלכה למעשה, שבימינו לא קיימת נאמנות זו, ואף בזמן התלמוד נדיר שיצטרפו כל שאר הפרטים הנדרשים להיתר. למרות שכאמור דין זה אינו מעשי בימינו, יש לימוד חשוב שאנו יכולים ללמוד ממנו. ה'פץ חיים' מוסיף בהגה"ה, שגם במקרה שמותר לשומע להאמין לדברים, כל ההיתר הוא רק להאמין, אך אסור לו להפסידו בממון או להכותו חס ושלום או לגנותו בדברים עבור זה - "דלאו כל כמיניה להאמין לזה כבי תרי ולגרוע בזה לאחר".

משמעות הדברים - אמנם מותר לך להאמין לפלוני, משום

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כיצד רמוז בשמות הענקים המאורע עם שרה אמנו?

יומא דף י

ושם אחימן ששי ותלמי ילידי הענק

לה שהם רואים זקן אחד עוקד עלם אחד וסכינו בידו. ושמעתי רמוז נפלא מיהודי אחד שאמר שזה מרומז בראשי תיבות של שמותיהם של ילידי הענק ששי אחימן ותלמי. ששי ראשי תיבות ש'רה ש'ואלת 'צחק. ענה לו אחימן א'חי מ'ה נ'שיב. אמר תלמי, ת'שובתה ל'א מ'ת 'צחק. וכשהרצתי חידוש זה לפני הגאון הרב מאיר מאזוז שליט"א ראש ישיבת כסא רחמים, אמר לי רמוז אחר בהקדים ששמו של אביהם של הענקים היה ארבע כמבואר בספר יהושע פרק כ"א פסוק י"א, ובפירושו רש"י ביהושע פרק י"ד פסוק ט"ו. ובשמותיהם מרומז כל הענין המובא במעם לועז, ארבע, א'ני ר'ואה ב'הר ע'נן, וזהו הר המוריה. אחימן, אח"י מ'ה נ'אמר. ששי, ש'אברהם ש'וחט 'צחק. תלמי, ת'אמר ל'ה מ'ת 'צחק, ודפח"ח

(אמרי התורה)

בפרשת חיי שרה מספרת התורה ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען (בראשית כג ב). ועולה לה השאלה - מה עשתה שרה בחברון, והרי היא ואברהם התגוררו בבאר שבע. בא השפתי כהן מגורי האר"י, ומביא מרגלית נפלאה: אומר השפתי כהן - ויבוא אברהם מבאר שבע. ואם תאמר מי הוליכה לשרה לחברון, שמעתי כשבא השטן ואמר לה היכן יצחק, אמרה לו הלך עם אביו ללמדו מעשה הקרבן. אמר לה: הוא הקרבן, לא האמינה לו הלכה אצל אחימן ששי ותלמי. אמרה להם: אתם ארוכים ורואים מרחוק, הביטו וראו אם תראו זקן אחד הולך עם שלושה נערים, אמרו לה: אנו רואים זקן אחד עוקד בחור אחד והסכין בידו - מיד מתה. וכן מובא בספר מעם לועז מביא ששרה אמנו הלכה לשלושת הענקים אחימן ששי ותלמי, ושאלה אותם אם ראו את אברהם. וענו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מי שאינו אוכל את ה'סימנים' בליל ראש השנה - האם יאמר את הבקשות?

כרימון; ראש של בהמה או עוף - שנהיה לראש ולא לזנב; ודגים - שנפרה ונרבה כדגים.

וכל בקשה, פותחת במילים: "יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו". ומי שמסיבה כלשהי נמנע מאכילת הסימנים, יניחם על השולחן ויאמר את הבקשות; ואף מי שאינו יכול להביאם לשולחן, יכול לומר את הבקשות. אולם, יש שכתב, שמי שאינו אוכל את הסימנים, יאמר את הבקשות ללא "ה' אלקינו ואלקי אבותינו".

[שו"ע תקפג, א-ב, ומשנ"ב ב, ה רז; ביאורים ומוספים דרשו, 1 ו 3]

רבותינו ז"ל הנהיגו לאכול בליל ראש השנה פירות וירקות שונים לסימן טוב על פי שמותיהם, ולבקש על קיום הדבר אשר עליו נעשה הסימן.

ואלו הם ה'סימנים' עם בקשותיהם: רוביא - שירבו זכויותינו; כרתי - שיכרתו שונאינו; סילקא - שישתלקו אויבינו; תמרים - שיתמו שונאינו; וקרא - שתקרא רוע גזר דיננו, ויקראו לפניך זכויותינו. ובמרוצת הדורות נוספו סימנים נוספים: תפוח טבול בדבש - שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה; רימון - שנרבה זכויות

האם ניתן לקיים את מנהג 'תשליך' בסמוך לכלי עם מים ודגים?

שנפרה ונרבה כדגים. ונחלקו פוסקי זמננו בנוגע למקום שאין בו שפת ים או נהר, אם ניתן לקיים את המנהג בסמוך לכלי שיש בו מים ודגים. ועל פי האריז"ל, יש ללכת ל'תשליך' דווקא לאחר תפילת מנחה, לפני שקיעת החמה, וכנהוג בימינו. וכאשר היום הראשון של ראש השנה חל בשבת, נהגו ללכת ביום השני; ויתכן שהסיבה לכך היא - למנוע מרבים מכשול במלאכת 'הוצאה' של מחזור התפילה אל מחוץ לעיר, לשפת הים או הנהר.

[שו"ע תקפג, ב, ומשנ"ב ה; ביאורים ומוספים דרשו, 13]

מנהג ישראל מקדמת דנא, ללכת ביום הראשון של ראש השנה לשפת הים או לשפת נהר, ולומר שם את הפסוקים: "מי אֶל כְּמוֹךָ נְשֵׂא עֲוֹן... יְשׁוּב יִרְחַמֵּנוּ... וְתִשְׁלִיךְ בַּמַּצְלוֹת יָם כָּל חַטְאוֹתֵם". ועל שם הבקשה "ותשליך...", מכונה מנהג זה בשם 'תשליך'.

ועיקרו של המנהג, לזכר עקידת יצחק, אשר בדרכו אליה עבר אברהם אבינו דרך נהר, והגיעו המים עד צווארו, והתחנן להשי"ת: "הושיעה כי באו מים עד נפש".

וטוב לקיים את המנהג בסמוך למים שיש בהם דגים, לסימן טוב,

האם צריך לקום בראש השנה לפני עלות השחר?

ולדעת האריז"ל, מותר לישון לאחר חצות היום, מכיון שהמלאך המלמד זכות על ישראל כבר 'תעורר' בכוח התפילות והתקיעות. ואף בשבת, שבה לא תוקעים, 'מתעורר' המלאך בכוח קדושת השבת.

ואף לפני חצות היום - מי שראשו כבד עליו ומוכרח לישון, או שקשה לו לכון בתפילתו אם לא יישן, רשאי לישון, כי בשעת הדחק ניתן לסמוך על מנהג מהר"ם מרוטנבורג, שהיה ישן בראש השנה ביום.

[שו"ע תקפג, ב, משנ"ב ט, ושעה"צ י; ביאורים ומוספים דרשו, 14-16]

חכמינו ז"ל אמרו, שהשוכב בראש השנה (ביום) לישון, גם מזלו 'שוכב'; כלומר, שאין בזה סימן טוב למשך השנה. ולכן, נהגו שלא לישון בראש השנה ביום, ואפילו כשחל בשבת, שבה יש מצות 'עונג שבת' בשינה. ויש שכתב שדברי חז"ל אלו אמורים רק בנוגע לשינה בשכיבה, שהיא דרך קבע, אבל שינה בשיבה אין בה סימן רע.

ונחלקו הפוסקים, אם צריך להקיץ משנת הלילה לפני עלות השחר, כדי שלא לישון ביום; ואף לדעת המקלים - יש שהורה שאם התעורר משנתו לאחר עלות השחר, לא ישוב לישון.

* בכל ימות השנה, יש להתפלל 'שמונה עשרה' בלחש, כדי שלא לבלבל מתפללים אחרים; אולם, בימים הנוראים, בהם מתפללים מתוך מחזור - מותר להתפלל בקול רם. ועל פי הזוהר הקדוש, גם בימים הנוראים ראוי להתפלל בלחש.

* יש שכתבו, שנוהגים לבכות בתפילות הימים הנוראים, ואפילו כשחלים בשבת. ויש אומרים שאין לאדם לעורר את הבכי בכוונה תחילה, אבל אם מרוב דביקותו מתעורר לבכי, רשאי לבכות.

* בלילה הראשון של ראש השנה, לאחר תפילת ערבית, נוהגים שכל אחד מברך את חבירו בברכת: "לשנה טובה תכתב". ורבים נהגו להוסיף "ותחתם לאלתר לחיים טובים ולשלום".

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

על איזה קרוב חייבים להתאבל מדאורייתא?

והאבילות בששת ימי ה'שבעה' הבאים, ואף האבילות ביום הקבורה, כשלא נקבר ביום המיתה - לכל הדעות אינה אלא מדרבנן. וכמו כן, האבילות על אחד מקרובים אלו: אח ואחות מן האם, אחות מן האב נשואה, ובעל - לכל הדעות היא מדרבנן, אף כשנקבר ביום המיתה.

האבילות ביום הקבורה של אחד משבעה קרובים אלו: אב, אם, בן, בת, אח מן האב, אחות מן האב שאינה נשואה, ואשה - כשנקבר ביום המיתה - יש מן הראשונים שסוברים שחיובה מדאורייתא, וכך פסק בשולחן ערוך; ויש מן הראשונים שסוברים שמדאורייתא אין חובת אבילות כלל, וכך פסק הרמ"א.

[שו"ע תקמח, ג, משנ"ב י, יב ר"ד; ביאורים ומוספים דרשו, 10-11]

הלוח היומי

ט' באייר | ר' אביגדור ב"ר יצחק קרא זצ"ל, אב"ד פראג, ב' הקנה הגדול

יארצייט:

קצ"ט: ר' אביגדור ב"ר יצחק קרא זצ"ל, אב"ד פראג, ב' הקנה הגדול.
 תרס"ד: ר' חיים ב"ר משה פרידלנדר זצ"ל, מליסקא, ב' טל חיים וברכה.
 תרפ"ו: ר' משה ב"ר ברוך הגר זצ"ל, האדמו"ר משאץ-ויז'ניץ.
 תרצ"ו: ר' יעקב ב"ר רפאל שפירא זצ"ל, ר"י וולאז'ין, ב' גאון יעקב ועוד.
 תשנ"ט: ר' משה ב"ר ברוך הגר זצ"ל, ר"י סערט ויז'ניץ, ב' ברכת משה.

מה העניין באכילת הסימנים בראש השנה? | מדוע אין לאכול אגוזים? | ומה הדין לעניין שינה ביום ראש השנה?

תמצית שיעור הלכה במשנה ברורה הלכות ראש השנה במסגרת לימוד 'דף היומי בהלכה' [משנ"ב חלק ו', סימן תקפ"ג]

מנהג אכילת הסימנים בראש השנה

יהיה רגיל אדם לאכול ב"ה רוביא, דהיינו תלתן, וכן כרתי, וכן סילקא, וכן תמרים, וכן קרא. וכשיאכל רוביא יאמר, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שירבו זכותינו, וכתב האליה רבה בשם השל"ה, שיתעורר אדם בתשובה כשיאמר את היה רצון, ויתפלל על זה בלב שלם, וכשאוכל כרתי, יאמר יכרתו שונאי ה', וכשאוכל סלקא יאמר, יסתלקו אויביו, וכשאוכל תמרים יאמר, יתמו שונאי ה', וכשאוכל קרא יאמר, יקרע גזר דיננו ויקראו לפניך זכותינו, ויש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש, והתפוח הוא העיקר, ומברך על התפוח ופותר את הדבש, ואף על פי שאוכל את התפוח לאחר ברכת המוציא, בכל זאת מברך עליו, כיוון שתפוח הוא לא מהדברים הבאים מחמת הסעודה, ויש נוהגים לטבל את טעימת ברכת המוציא בדבש, וכשאוכל את התפוח אומר, תתחדש עלינו שנה מתוקה, וכן נוהגין. ויש אוכלים רימונים ואומרים, נרבה זכיות כרמון, ונוהגים לאכול בשר שמן וכל מיני מתיקה, וכל העניינים האלו עושים אותם לסימן טוב, ולכן צריך אדם להיזהר מאוד שלא לכעוס בימים האלו, כדי שיהיה לו סימן טוב, וזה מלבד גודל האיסור בזה, ולכן יהיה ליבו שמח ובטוח בה', עם התשובה ומעשים טובים.

טעם המנהג של אכילת ראש כבש ושלא לאכול אגוזים

אוכלים ראש של כבש, כדי לומר שנהיה לראש ולא לזנב, וזכר לאילו של יצחק, ואם אין לו ראש של כבש, יאכל ראש אחר של בהמה או של עוף, ויש מדקדקים שלא לאכול אגוזים, משום שאגוז בגימטריא חט"א, ועוד, מכיוון שהם מרבים את הליחה ומבטלים את התפילה.

אמירת תשליך

הולכים לנהר כדי לעשות תשליך, ואומרים 'ותשליך במצולות ים כל חטאותינו', והטעם שהולכים דווקא לנהר, הוא משום שמובא במדרש, שכאשר אברהם אבינו הלך להקריב את יצחק על גבי המזבח, הוא עבר עד צווארו במים ואמר, 'הושיעה ה' כי באו מים עד נפש', ואנחנו עושים זאת זכר לעקידה, וטוב שיעשו תשליך במקום שיש בו דגים חיים לסימן שלא תשלוט בנו עין הרע, ונפרה ונרבה כדגים, ובכתבים כתוב, נהר או באר, וטוב שיהיה מחוץ לעיר, וצריך ללכת ביום הראשון של ראש השנה לאחר מנחה לפני שקיעת החמה, ולומר את הפסוק 'מי קל-כמוך', וכשחל יום הראשון של ראש השנה בשבת, יש מקומות שנהגו שהולכים ביום השני של ראש השנה לנהר, וזה משום שהנהר הוא מחוץ לעיר, ויש בזה איסור הוצאה בכך שבני אדם לוקחים איתם ספרים וכדומה, ולכן כדי להימנע מאיסור הוצאה, הולכים ביום השני של ראש השנה שהוא חל ביום חול.

שינה ביום של ראש השנה

נוהגים שלא לישן ביום ראש השנה, ומנהג נכון הוא, וטעם הדבר הוא, משום שנאמר בירושלמי, מי שישן בראש השנה, מזלו ישן, והאריז"ל אומר, שלאחר חצות מותר לישן, משום שהמלאך התעורר על ידי תקיעות ותפילות, והב"ח כתב, שהר"ם היה ישן בראש השנה, ואדם שיושב בטל, כישן דמי, וכתב הח"י אדם, שלאחר האכילה, יקבע אדם את עצמו ללימוד תורה, ואם ראשו כבד עליו, יישן מעט אם אינו יכול בלי זה, ויש נוהגים לגמור את כל התהילים.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כ"ד לעומר

להתאמן להבין את מעשיו של השני

הרה"ק רבי ישכר דוב מבעלז פעם אמר: אם יש רמב"ם קשה מה עושים? יגעים ועמלים לתרצו, הוא הדין אם יש יהודי שקשות עליו קושיות, צריך להתייגע ולעמול כדי לתרצו.

(ספר החסידות מתורת בעלז ערך לימוד זכות עמ' פד)

נשתדל לדון כל אדם לכף זכות, ואף בעת שקשה למצוא זכות נשתדל להתאמן כיצד אפשר להסביר שהוא אכן נהג כשורה

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il